

FM: Cenu kritums pasaules tirgū turpina noteikt zemo inflāciju Latvijā

Publicēts: 31.01.2018.

Līdz ar naftas un citu izejvielu preču cenu kritumu pasaules tirgū gada vidējā inflācija 2015. gadā bijusi zemajā 0,2% līmenī, bet 2015. gada decembrī, salīdzinot ar 2014. gada decembri, patēriņa cenas palielinājušās par 0,3%.

Zemo inflācijas līmeni Latvijā noteikuši galvenokārt ārēji faktori, tajā skaitā naftas un pārtikas cenu kritums pasaules tirgū. Kā, piemēram, liecina *Bloomberg* dati, izejvielu preču cenas pasaules biržās 2015. gadā kritušās vidēji par 25%, "*Bloomberg Commodities*" indeksam noslīdot līdz zemākajam līmenim kopš 1999. gada.

Noderīga ziņa? Padalies!

Vislielākais kritums bijis naftas cenām, kas 2015. gadā vidēji bija par 45% zemākas nekā iepriekšējā gadā. Lejupslīdi 2015. gadā uzrādījušas visas preču grupas – energoresursi, labība, metāli, gaļas produkti un visas indeksā iekļautās preces, izņemot kokvilnu, kuras cena nedaudz paaugstinājusies. Arī Pasaules pārtikas un lauksaimniecības organizācijas (FAO) veidotais pārtikas cenu indekss parāda, ka neapstrādātās pārtikas cenas 2015. gadā bijušas par 19,1% zemākas nekā 2014. gadā. Pārtikas cenas turpināja samazināties arī decembrī, salīdzinājumā ar novembri kritoties par 1%.

Lielākā inflāciju pazeminošā ietekme 2015. gada decembrī tāpat kā visa 2015. gada laikā bija degvielas cenu kritumam – par 11,0%, salīdzinot ar 2014. gada decembri. Tāpat inflācijas līmeni pazemināja no naftas produktu cenu krituma izrietošais siltumenerģijas un gāzes cenu samazinājums – decembrī attiecīgi par 12,7% un 9,5% gada griezumā.

Pārtikas cenas 2015. gada decembrī bija par 0,8% zemākas nekā pirms gada. To ietekmēja gan kopējais pārtikas izejvielu cenu kritums pasaulē, gan Krievijas noteiktais importa aizliegums lielākajai daļai Eiropas Savienībā ražoto pārtikas preču, kas palielināja ražotāju savstarpējo konkurenci un radīja spiedienu uz cenām. Krievijas sankciju ietekme īpaši bija jūtama piena pārstrādes nozarē, kur piena un piena produktu cenas 2015. gada decembrī bija par 8,6% zemākas nekā 2014. gada decembrī.

Savukārt lielākā inflāciju paaugstinošā ietekme 2015. gadā bija elektroenerģijas cenu kāpumam par 27,6%, kas decembrī kopējo gada inflāciju paaugstināja par 0,88 procentpunktiem. Otru lielāko devumu – 0,3 procentpunktus – kopējā patēriņa cenu kāpumā deva alkoholisko dzērienu cenu pieaugums par 5,7%, bet transporta pakalpojumu cenu pieaugums, galvenokārt sabiedriskā transporta biļešu cenu paaugstināšana Rīgas pilsētā, palielināja kopējo gada inflāciju par 0,2 procentpunktiem.

Kopumā preču cenas, kas vairāk atspoguļo izmaiņas ārējos tirgos, 2015. gadā ir samazinājušās par 0,7%, tajā skaitā decembrī tās bija par 0,3% zemākas nekā 2014. gada decembrī. Savukārt pakalpojumu cenas, kas vairāk norāda uz iekšējiem faktoriem un atspoguļo arī augošo pieprasījumu algu kāpuma rezultātā, 2015. gadā ir palielinājušās par 2,6%, tajā skaitā decembrī par 2,1%.

Minētie faktori turpinās ietekmēt patēriņa cenu dinamiku arī 2016. gadā, kad gada pirmajā pusē importētā inflācija pasaules cenu

ietekmē saglabāsies zema, kamēr augošais pieprasījums un Latvijai konverģence uz ES vidējo cenu un darba samaksas līmeni radīs pozitīvu spiedienu uz cenām. Sagaidāms, ka gada pirmajā pusē turpinās samazināties gan degvielas, gan siltumenerģijas un dabasgāzes cenas un izzudīs arī elektroenerģijas un transporta pakalpojumu cenu kāpuma ietekme.

Savukārt inflāciju paaugstinošu ietekmi atstās akcīzes nodokļa paaugstināšana benzīnam, dīzeļdegvielai, alkoholiskajiem dzērieniem, kā arī 21% PVN likmes piemērošana namu apsaimniekošanas pakalpojumiem. Līdz ar to kopējais inflācijas līmenis Latvijā 2016. gadā joprojām būs zems, nesasniedzot Eiropas Centrālās bankas noteikto vēlamo patēriņa cenu pieauguma līmeni, kas ir nedaudz zem diviem procentiem.

 [Pieteikties jaunumu saņemšanai e-pastā](#)

Vairāk par šo tēmu

[FM: Jūlijā Latvijā atgriežas inflācija](#)

10/08/2020

[FM: Straujā degvielas cenu krituma dēļ maijā fiksēta deflācija](#)

08/06/2020

[FM: Patēriņa cenas aprīlī palika nemainīgas](#)

05/06/2020

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-cenu-kritums-pasaules-tirgu-turpina-noteikt-zemo-inflaciju-latvija>